

22 mei 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats], hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. J.P.A. Thijssen, advocaat te Rotterdam,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven (onder meer) kapelaan in de [parochie] te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 3 december 2012. Op 20 februari 2013 is namens de hulpbisschop [naam] bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van Diaken [naam], Kanselier van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

Op 10 april 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen, vergezeld van haar echtgenoot. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Thijssen voornoemd.

Namens het Bisdom is niemand verschenen. Kanselier [naam] heeft op 8 april 2013 per e-mail laten weten verhinderd te zijn.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klaagster werd op 13-jarige leeftijd, in het najaar van 1963, door haar stiefmoeder naar aangeklaagde gestuurd, die destijds kapelaan was in de [kerk] te [plaats]. Klaagster werd door haar stiefmoeder als onhandelbaar gezien en aangeklaagde zou met haar praten en haar helpen bij het huiswerk. Klaagster ging gedurende minimaal een half jaar 1 à 2 keer per week naar de pastorie. De huishoudster opende dan de deur en stuurde klaagster naar de kamer van aangeklaagde. De huishoudster bracht thee naar de kamer en vervolgens ging aangeklaagde met klaagster in gesprek. Klaagster moest in een schriftje bijhouden hoe het met haar ging door het noteren van een zonnetje, regenbui of wolkjes. Dit schriftje moest zij aan aangeklaagde laten zien. Meestal werd er iets aan de orde gesteld of bedacht waarvoor klaagster straf had verdiend, hoe goed zij ook haar best had gedaan. Die straf bestond er uit dat klaagster op haar knieën met haar rok omhoog voor haar gezicht gehouden voor aangeklaagde moest gaan zitten, hetgeen voor klaagster extra bedreigend was omdat zij al

sinds haar kindheid slechthorend is. Soms moest klaagster naar de belendende kleine slaapkamer van aangeklaagde en dan moest zij daar over het voeteneind van het bed gaan hangen, waarbij aangeklaagde haar onderbroekje naar beneden schoof en haar zachtjes op haar billen sloeg en ze daarna streelde. Aangeklaagde bedacht ook regelmatig dat klaagster koorts moest hebben. Ze moest dan haar truitje uitdoen en dan nam hij haar temperatuur op onder haar oksel, waarbij haar borstjes zichtbaar waren en deze terloops werden aangeraakt. Klaagster voelde zich op zo'n moment erg slecht en durfde er niets van te zeggen.

Eénmaal kwam aangeklaagde onverwacht op huisbezoek bij klaagster. Terwijl haar vader en stiefmoeder beneden waren in de woonkamer, was aangeklaagde bij klaagster boven en droeg haar op om bloot in een ijskoud bad te gaan zitten. Klaagster heeft geweigerd zich uit te kleden en in het bad te gaan zitten. Zij vond dit zo'n afschuwelijke ervaring dat zij daarna weigerde om ooit nog naar aangeklaagde te gaan.

2.2. Klaagster is kort na het misbruik uit huis gegaan omdat de situatie thuis onhoudbaar was. Zij had door haar ervaringen totaal geen vertrouwen meer in volwassenen. Haar vader was door het verlies van zijn vrouw, klaagster was toen 11 jaar, niet voor haar bereikbaar en haar stiefmoeder heeft er alles aan gedaan om zo snel mogelijk alle 6 de kinderen het huis uit te krijgen. Klaagster heeft daarna op wisselende plaatsen verbleven. Uiteindelijk is zij in [plaats] terecht gekomen bij de zusters [naam] waar ze een prettige tijd heeft gehad. Vandaar uit is ze de verpleegopleiding ingegaan maar ook daar kreeg ze problemen met volwassenen zodat ze de opleiding niet heeft afgemaakt. Klaagster is gaan zwerven en na een weinig gelukkig huwelijk van 33 jaar, waarin zij twee extra zorg behoevende kinderen kreeg, gescheiden. Klaagster heeft tot op de dag van vandaag het gevoel dat ze bezig is met overleven. Zij is sinds augustus 2012 in therapie bij psycholoog mevrouw [naam]. Desgevraagd heeft klaagster verteld dat zij voor de traumaverwerking middels EMDR het beeld voor zich heeft genomen dat zij met haar rok omhoog voor haar ogen voor aangeklaagde moest zitten, waardoor zij niets kon waarnemen en waarbij zij het vermoeden heeft dat aangeklaagde zich masturbeerde.

De door de Kanselier in zijn reactie genoemde spreekkamer heeft klaagster nooit gezien.

2.3. Klaagster vindt het belangrijk dat er vanuit de verantwoordelijken van de Katholieke Kerk erkenning komt van het seksueel misbruik en het daarmee aan haar berokkende leed.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Namens de Bisschop heeft Kanselier [naam] in zijn reactie gesteld dat onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Deze staat, volgens informatie in zijn dossier, in de parochies waarin hij werkzaam is geweest bekend als een rustige, pastorale man met grote organisatorische kwaliteiten.

De conclusie is dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat er ook geen reden is om aan te nemen dat klaagster onwaarheid spreekt. Er wordt nog opgemerkt dat wel opvalt dat klaagster telkens werd ontvangen op de kamer van aangeklaagde terwijl dat in die tijd, en zeker niet in een pastorie als van de [kerk] gebruikelijk was. Normaal kwam men niet verder dan de aanwezige spreekkamer.

De Kanselier heeft in zijn bericht van verhindering aangegeven dat hij niets anders kan toevoegen dan in de schriftelijke reactie reeds is gesteld, waarbij hij nog eens benadrukt dat de Bisschop het verhaal van klaagster serieus neemt en deze het zeer betreurt dat het leven van klaagster door de negatieve ervaringen zo getekend is.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure. De klachtencommissie zondert hiervan uit de poging van aangeklaagde om klaagster in een koud bad te krijgen. De seksuele context hiervan laat zich niet beoordelen nu daaraan geen (begin van) uitvoering is gegeven.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden. Gedurende minimaal een half jaar moest klaagster 1 à 2 keer per week op haar knieën met haar rok omhoog voor haar gezicht voor aangeklaagde zitten dan wel in de belendende kleine slaapkamer van aangeklaagde over het voeteneind van het bed gaan hangen, waarbij aangeklaagde haar onderbroekje naar beneden schoof en haar zachtjes op haar billen sloeg en ze daarna streefde. Daarnaast moest klaagster regelmatig haar truitje uitdoen omdat aangeklaagde onder haar oksel haar lichaamstemperatuur wilde opnemen, waarbij haar borstjes voor hem zichtbaar werden en terloops werden aangeraakt.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door de ondertekende verklaring van [naam], broer van klaagster, dat hij nog goed weet dat zijn zus hem in ongeveer 1964, hij was 15, zij 13 jaar oud, vertelde dat kapelaan [naam] wilde dat ze zich uitkleedde en ook dat hij haar onzedelijk aanraakte. Hij kon het destijds niet bevatten en eigenlijk niet geloven. Tenslotte valt het beeld dat klaagster aangaf gekozen te hebben voor de traumaverwerking middels EMDR samen met de inhoud van het klaagschrift, de verklaring van haar broer en de verklaring van de psychotherapeute van klaagster mw. [naam].

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 13 jaar oud. Aangeklaagde was voor haar iemand waarin zij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klaagster is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Haarlem-Amsterdam de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klaagster te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 22 mei 2013 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en Zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem., leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.